

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 4 krome, za Ogrsko 5 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 6 kron, za Ameriko pa 8 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne števe se prodajajo po 8 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števe 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2:50 za 1/64 strani K 1.—

Privečkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 43.

V Ptuj v nedeljo dne 29. novembra 1914.

XV. letnik.

Svetovna vojska.

Na Rusko-Poljskem dosegli so naši vojaki v veliki večdnevni bitki krasne uspehe in vjeli 29.000 Rusov ter 49 strojnih pušk. — Ruski naskoki v Galiciji in Karpatih so zopet odbiti; istotako njih naskoki na Vzhodno Prusko. — Na Srbskem zmagujemo v kljub snežnemu vremenu na vsej črti. — Turčija zasedla Suez-kanal. — V Belgiji in na Francoskem se razvijajo operacije za Nemce ugodno.

Velikansko je delo, ki ga izvršuje naša armada ravno tako na severnem kakor na južnem bojišču. In nervozni črnogledci naj bi raje molčali ter na tihem občudovali gigantovski odpor, ki ste ga zmožni le avstro-ogrsko in nemška država proti celemu svetu sovražnikov.

Gotovo je, da so Rusi, ki se opirajo na ogromno svojo premoč, v zadnjih dneh poskusili zopet z vsemi močmi vdreti v našo državo ter na vzhodno Prusko. Posrečilo se jim ni, napraviti resničnih težav. Kakor smo že zadnjič poročali, vrgli so jih Nemci nazaj in so pri temu napravili okoli 23 000 vjetnikov. Zmaga Nemcev pri Kutni bila je naravnost velepomembna za vso bitko, ki se jo zdaj za Rusko-Poljsko bije. Medtem so prišle vesti, da so Rusi zopet obkolili našo hrabro trdnjavo Przemysl. To je tudi resnica. Ali istotako je resnica, da si bodejo Rusi pri Przemyslu le krvave glave pridobili. Kakor pri prvem obleganju te trdnjave imali bodejo strupeni naši sovražniki tudi sedaj samo izgube in sicer naravnost grozne izgube. Severno od Varšave se bije tudi velika bitka, ki je doslej še neodločena. Vendar pa stoji za nas po zadnjih poročilih jako ugodno. Našim vojakom se je celo posrečilo, vjeti v tej bitki 29.000 Rusov in jim odvzeti 46 strojnih pušk. Vsega skupaj vjeli smo doslej najmanj 120 000 Rusov, ki se večinoma že v notranjem države nahajajo. Tudi v ostalih obmejnih krajih smo sovražnika odbili in vrgli čez mejo, katero je s smelo predrznostjo prekorčal.

Na Srbskem je zavladala huda zima in meter visoko stoji sneg. Vkljub temu so zavzeli

naši vojaki pod hrabrim generalom Potiorekom vse važnejše linije prve srbske obrambe. Srbska armada nazaduje na celi črti in to nazadovanje se bode kmalu v divji beg spremenilo. Tudi za srbske kraljemorilce velja stara beseda: Božji mlini meljejo počasi a sigurno . . .

V Belgiji in Franciji napreduje medtem nemška armada korak za korakom. Ves odpor združenih Angležev, Francozev in Belgijcev je pravzaprav brezuspešen. Kajti kakor nezadržljiva nevihta se bliža nemška armada onim francoskim pristaniščem, ki so za Anglijo kot bivšo „vladarico morja“ najnevarnejši. Zaman se trudijo nasprotniki, da bi zavlačili svojo usodo!

Obenem napreduje tudi prav krepko naša zaveznica Turčija. Ob rusko-turški meji dosegla je prav lepe uspehe. Obenem pa so zasedli turški vojaki Suez-kanal na obeh obalah, tako da je Angležem pot zaprta. Kakor velikanski vihar se pričena razvijati tudi „Sveta vojska“ Mohamedancev proti našim sovražnikom. V Egiptu in v Indiji, v južni Afriki in v Maroku, povsod se dviga mohamedansko ljudstvo zoper angleške in francoske trinoge.

Vse svetovne dele zagrabila je zdaj ta najkrevnejša in najmogočnejša vojna. Ali zaupljivo na božjo pomoč in na krepkost naših požrtvovalnih vojakov pričakujemo bodočnost. Kajti ta bodočnost nam ne more prinesiti drugega nego krasno, lepo zmago!

* * *

Naše prodiranje v Srbiji

O operacijah naše armade v Srbiji piše vojaški sodruknik graške „Tagespost“:

Srbski glavni stan poroča, da bo srbska vojska vzhodno od Kolubare sprejela novo bitko. Srbi so si torej med aneksijsko krizo ustvarili močne utrdbe na črti Veliki Sopot-Arangjelovac-Gornji Milanovac, ki obstoje iz več obrambnih črt, ki leže druga za drugo. Ta se je srbska vojska tudi zbrala začetkom vojne. Za vrhovno poveljništvo naših čet v Srbiji ta nameravana srbska defenziva ni mogla obsegati nobenega presenetanja. Računalo je naše armadno vodstvo s to defenzivo, ko je poslalo večje kolone v smeri na Valjevo in južno od Valjeva. Ko so naši zasedli Valjevo in Obrenovac, je odredil fcm. Potiorek delno novo grupiranje svojih čet. Frontalne napade na močne srbske utrdbe je hotel svojim četam prihraniti. Kljub temu pa je bilo vendar umestno na nekaterih krajih srbsko fronto s silo napasti, da ti napadi preprečijo drugačno razporedbo srbskih čet. Naskok na vrhove vzhodno od Lazarevca je imel ta namen. Zopet otežkoča operacije silno neugodno vreme. Nižina ob Kolubari in Tamnavcu je popolnoma preplavljena. Na vrhovih leži meter visok sneg. Kljub temu naš napad napreduje po načrtu.

Pri presojanju sedanjega položaja se ne sme prezreti, da stoji naše čete pred srbskimi glavnimi pozicijami, ki so jih že leta in leta pripravljali in ki se prav malo ali nič ne razločujejo glede svoje odporne sile od trdnjave. Tudi ni prezreti, da bo odločitev na tem bojišču obenem tudi odločitev vojne proti Srbiji; iz tega pa sledi tudi izredno trdovraten odpor srbskih čet, obenem pa za nas preudarni, energični in vendar oprezni nastop. Vsako prenačlenje bi

Straschill'ova grenčica iz zelenjave povzroči moč in je vsled tega pri večjem telesnem naporu

neobhodno potrebna.

Zato jo je priporočati zlasti za turiste, lovce, vojsake, romarje itd.

bilo lahko škodljivo. Z zaupanjem smemo zreti v bodočnost.

O položaju v Srbiji piše rimski „Popolo Romano“: Z ozirom na težavni položaj srbske armade, ki šteje še 100.000 mož, nasproti 300.000 možem Avstrijcev in Ogrov v najboljšem stanju, je nadaljnji odpor nemogoč. „Reichspost“ pa je baje že izvedela, da je Srbija v Parizu izjavila, da je gospodarsko uničena in da se ne more več naprej bojevati. Srbska armada se v neredu umika in se bo poskušala pri Kragujevcu zadnjič ustaviti. Srbska vlada je v Atenah še enkrat storila nujne korake, da dobi pomoč. Nadaljnji zapletljaji na Balkanu se zde prav verjetni.

Srbski oficirji pričakujejo usodo Belgije.

Nekemu pismu iz „Pettauer Zeitung“ posnemamo:

Večje mesto ob bregu Save. Na kolodvoru živahno gibanje. Vlak stoji pripravljen, da sprejme 300 srbskih vojnih vjetnikov. Večinoma so ti bili južno od Šabaca, kjer smo jih po zavzetju mesta vjeli. Le polovica nosi srbske uniforme. Ostali so oblečeni deloma v cunje nerazločljive barve ali pa z različnimi drugimi oblekami. Nekaj pa jih ima tudi nošo srbskih komitadšev. Vidi se 14letne dečke poleg 70-letnih mož.

Gre proti severu, v neko Ogrsko mesto. Dovoli se mi vstopiti v voz 1. razreda, v katerem se nahajata dva srbska oficirja; neki artiljerijski major in neki lajtnant. Kmalu smo v živahnem pogovoru. Lajtnant bil je pri Šabacu ranjen in so ga prinesli potem v našo bolnišnico. Ne more se dovolj zahvaliti za dobro ravnanje, ki se mu je v naši bolnišnici izkazalo. Tudi major hvali ljubeznivost naših oficirjev napram vojnim vjetnikom. Bil je od svojih vojakov odrezan in od neke patrolje vjet. Povedal je tudi, da uvrščajo na Srbskem artiljerijske oficirje med infanterijo. To je pač dokaz, da Srbom že primanjkuje kanonov.

Major je potem tudi pripovedoval, da so Srbi Šabac zapustili, ker so bili v nevarnosti, da se jih v hrbtu napade. Nazadovani so pa baje v polnem redu. Doslje se je borilo edino za prvo obrambeno linijo. Druga obrambena linija prereže Valjevo, tretja pa Niš. Srb je trdil, da Kragujevac ni tako močno utrjen, kakor se to splošno sodi. Povedal je tudi, da so Srbi pri Šabacu največ od donavskih monitorjev trpeli. Učinek kanonov teh ladij je bil baje grozovit. Žalostno dejal je srbski major: „Ja ti monitorji! Na Srbskem se nam je vedno pripovedovalo, da so monitorji le za staro železje porabljeni. V našo škodo smo se zdaj prepričali, da je bajka o ničvednosti monitorjev ravno tako izmišljena, kakor mnogo družega, kar se nam je o Avstro-Ogrski in v ruski ljubezni pripovedovalo. Res je, da se bomo do zadnjega moža za našo domovino borili, ali istotako je res, da smo trudni in opešani. Premislite, da imamo že tri leta vojno. Za tako mali narod, kakor smo mi Srbi, je to naravnost nadčloveško. Danes vemo tudi, da nas je Rusija sramotno zapustila. Skoraj bi rekli, da smo pri nas to že v začetku vojne vedeli. Pa kaj bi zamogli storiti, ko so bili že prvi koraki storjeni? Zdaj moramo do konca vstrajati, čeprav vemo prav dobro, da čaka Srbijo ista usoda kakor Belgijo“ . . .

Na kolodvoru čuli so se žvižgi. Predno sem se od srbskih oficirjev poslovil, vprašal sem jih še, kaj jim je znano o usodi Belgrada. Oficirja sta pripovedovala:

„Midva stojiva v bojni liniji pri Šabacu že od začetka vojne in le malo nam je znano, kar se je v deželi godilo. Čula sva le, da se nahaja v Belgradu vključ obostreljevanju še vedno 50.000 prebivalcev. Oni del mesta, ki leži ob Donavi, je baje le malo poškodovan. Ostalo mesto pa leži v razvalinah . . .“

Zažvižgalo je zopet; skočil sem iz voza, srbski vjetniki pa so se peljali proti Ogrski.

Ruske izgube v bitki ob Visli.

Ruski vojni poročevalec Nemirovič-Dančenko je poslal pred par dnevi zelo obširno poročilo o

bojih ob Visli v Petrograd. Zlasti interesantno je poročilo, ki ga daje o težkih ruskih izgubah. Govori o osemnajstdnevni bitki, ki je popravila vse, kar so zagrešili Rusi v bojih v Mandžuriji. V navalu od početka mnogo močnejših sovražnih čet, se je bataljon za bataljonom, polk za polkom žrtvoval, da zagotovijo, da se medtem ruska vojska v ozadju organizira. Nemške strojne puške so cele stotnije s častniki vred pomadle s površja, pa štirikrat, petkrat so stopile na njih mesto nove stotnije, tako dolgo, da je sovražniku zmanjkalo municije. Tudi Japonci so se borili v mandžurski vojni s takim preziranjem smrti, samo s tem razločkom, da so bili končno izčrpani in da so si želeli mira, dočim je ruske žrtve „kakor so velike, komaj čutiti.“

V gozdovih pri Blonjah in pri Jožefovu se vrste grobovi drug za druge, same sibirske čete, po sto in več vojakov v enem samem grobu. Zlasti mnogo izgub so imeli Rusi pri zavzetju Rakitna južnozahodno od Varšave. Nemci so si bili napravili 8 vrst zakopov, drug za drugim. S težkimi havbicami so obvladali vso okolico. Stoično so korakali Sibirci v to peklo, ki je bruhalo tisoče in tisoče smrtonosnih krogel. Danes še je videti nemške pregraje, ter cikcak obrambnih sredstev, ki ga Rusi od zunaj niti slutiti niso mogli. V silnem ognju so se razbile vse veze, častniki so padli in vsak vojak je bil svoj lastni poveljnik. Boj je trajal do noči, končno so se morali Nemci umakniti. To previdno izražanje daje slutiti, da so se Nemci ponovno neovirano umaknili, baje jih je bila ena brigada. Rusi so pokopali v enem velikem grobu 8 častnikov in 374 mož. Za grob so si izbrali nemški strelski jarek. V bližini se nahaja še grob ruskega polkovnika, ki je poveljeval tej četi. Rusi so cerkev trikrat zavzeli in trikrat zopet izgubili, na to jo je ruska artiljerija razdejala. Pa celo za razvaline so se vršili še bajonetni boji. Vsak kamen so morali posebej osvojiti. Maloštevilni Nemci, ki so jih Rusi, vjeli, se baje rekli: „V vsaki drugi vojni bi bili po naši obrambi in po strašnih izgubah napadalcev brez dvoma zmagači, vi Rusi pa, kakor se zdi, ne mečete vojakov kot ljudi, marveč kot municijo na nas.“ Poročevalec je videl tudi grob, ki so ga bili napravili nemški vojaki. Na grob so postavili napis: „Tu leži 16 hrabrih ruskih častnikov.“

Kar se je godilo pri Rakitnu, se je ponovilo pri Ešovu, Prasanju in pri raznih drugih manjših krajih, ki jih ne omenja nobeno dosežanje poročilo, ki pa so videli bolj krvave boje, kakor so se vršili doslej na Francoskem. Odkritje priznava Nemirovič-Dančenko, da so večinoma nemške zadnje čete zadržale prodirajoče Ruse, deloma pa so jih zadržale naravne in pa tudi umetno napravljene ovire. Težki

nemški topovi so bili tako skrito postavljeni, da jih ruska artiljerija ni mogla najti. Nemška artiljerija je prizadejala ruskim baterijam silne izgube, večinoma so imele po 20% izgube. Neki polk je imel 22 razbitih topov. Nemirovič-Dančenko konča svoje poročilo s temi-le stavki. Ta vojna nam je prinesla nevidnega sovražnika in nevidne nevarnosti. Vsak korak naprej pomeni smrt in nobeden ne ve, od kod. Nevarnost se je povečala za častnike in moštvo. Kmalu ne bodo več poročali o mrtvih pri posameznih polkih: Zadostuje, če se imenuje peščica preostalih — vsi drugi so padli.

Grof Tisza v nemškem glavnem stanu.

Iz nemškega glavnega stana poročajo: Grof Tisza je prispel v četrtek dopoldne v Berlin, kjer je imel posvetovanje z avstro ogrskim veleposlanikom princem Hohenlohe. Zvečer je odpoštoval v spremstvu svojega tajnika dr. Latinoviča in legacijskega svetnika pl. Haymerle v Köln. Od tam ga je odvedel v petek dopoldne posebni avtomobil v veliki glavni stan, kamor je prispel ob 4. popoldne. Cesar Viljem takrat še ni bil navzoč; mudil se je na fronti. Grofa Tiszo so nastanili v hiši nekoga francoskega zdravnika. Zvečer je obiskal nemškega državnega kancelarja Bethmann Hollwega, s katerim je tudi večerjal. V soboto zjutraj je konferiral ogrski ministrski predsednik najprej dve uri z avstrijskim vojaškim pooblaščencom grofom Stürgkhom in voj. atašejem baronom Bienerthom. Opoldan je prisostvoval dejeneju pri cesarju, ki ga je nato sprejel v 72 minut trajajoči audijenci. Popoldan so obiskali grofa Tiszo razni vojaški dostojanstveniki. Zvečer so se mu predstavili avstrijski in nemški vojni korespondenti. V nedeljo zjutraj je grof Tisza odpotoval čez Luksemburg v Berlin.

Potovanje grofa Tisze je imelo popoln uspeh. Popolna solidarnost, ki obstoja med zaveznikom, je dokumentirana sedaj tudi po izjavah na najvišjem mestu.

Življenje v bolniškem vlaku.

Praska „Union“ piše: Bolniški vlak št. 30, ki je pod upravo cesarskega svetnika Rožanka, dospel je minuli teden zopet v Prago s severnega bojišča, kamor se takoj zopet vrne po izročitvi ranjencev in bolnih. O življenju v tej dobro urejeni bolnišnici smo izvedeli sledeče podrobnosti: Bolniški vlak je pripravljen za 150 težko ranjenih, lahko ranjenih pa bi se zamogo namestiti v njem 300 do 500. Izmed prostovoljnih strežnikov bolniškega vlaka je treba še pred vsem omeniti grofa Kristijana Thuna, ki opravlja svoj posel z brezprimerno ljubeznivostjo. Kjer le more, skuša olajšati

Vjeti Turkosi.

Naša slika kaže transport vjetih afričansko-francoskih vojakov, ki so znani pod imenom „Turkos.“ Ti v francoski armadi stoječi črni sinovi severne Afrike so Mohamedanci in bodejo zdaj po izbruhu „Svete vojne“ za Francoze jako nezanesljivi. Nemci so vjeli zdaj okoli 2000 teh poldivjih mož. Na povelje nemškega cesarja izročilo se jih je Turčiji.

Gefangene Turkos von der Kampffront Nieuport Dixmuiden.

ranjenecem njihove težke bolečine. O njem kot upravitelju vlaka se pripovedujejo v tem pogledu pravece legende. Bolničarska služba v vlaku je silno naporna, ker se spravi ranjenec v vlak v njihovem starem perilu, ki ga je pa treba takoj sleči in potem sežgati v lokomotivi. Zato ni čisto nič čudnega, da je grof Thun, ko je prišel vlak na kolodvor Franca Jožefa, radostno izjavil, da si mora najprej preskrbeti za-se perilo, ker je vso svojo zalogo razdal ranjenecem in bolnikom. — Kuhinja bolniškega vlaka št. 30 je urejena za 200 oseb. Če je več bolnikov, se lahko skuha tudi še za več oseb. Hrana je urejena sledeče: Zjutraj ob šestih čaj ali kavo, ob desetih dopoldne dobijo težko ranjeni vino in mlečni kruh, ostali ranjenci samo kruh. Opoldne se dobi juha, meso, zelenjava, riž in podobno ter vino. Popoldne ob štirih časa vina ali kozarec konjaka, zvečer čaj, kakao ali kava, cigarete ali cigare. V zadnjem času zdravniki cepijo vse bolnike proti koleri. Zdravstvene odredbe so najstrožje. Kolodvori, v katerih se ustavi vlak, so očišči z apnom in izgleda, kakor bi padel sveži sneg. Če se pokaže pri koncu vlaka nalezljiva bolezen, potem ne sme nihče iz dotičnega vlaka. V kaki večji postaji, n. pr. v Prerovu, se potem bolnika izkroca, razkuži voz, vsi, ki so se peljali z njim, pa pridejo pod karanteno. V vozovih so urejena stranišča z vodo, ki se redno razkužujejo. Če se nahajajo v bolniškem vlaku bolniki z nalezljivimi boleznimi, tedaj se mora vlak naznaniti naslednji postaji. Nihče ne sme ne iz vlaka, niti k vlaku brez dovoljenja postajenačelnika. Bolniški vlak vozi s povprečno hitrostjo 20—25 km na uro, tako da traja vožnja iz Krakova do Prerova kakih 30 ur.

Velika bitka na Rusko-Poljskem.

K. B. Dunaj, 25. novembra. Uradno se razglša: 25. novembra.

Velikanska bitka na Rusko-Poljskem traja še naprej. Doslej so naši vojaki v tej bitki **vjeli 29.000 Rusov** in zapolnili 49 strojnih pušk ter mnogo družega vojnega materiala.

Namestnik generalštabnega šefa: v. Höfer, generalmajor.

Zima na Poljskem.

„Berliner Tageblatt“ poroča o zimi na Poljskem: Nasproti skrbem, ki se pogosto izražajo glede zimske vojne na Poljskem, je treba pred vsem na podlagi meteoroloških del konstatirati, da zima na Poljskem ni posebno huda, pač pa dolga; treba jo je torej ločiti od ruske zime. Dočim dosega srednja najnižja letna temperatura vzhodno od Urala —40 stopinj Celzija, v centralni Rusiji —30 stopinj, znaša v Varšavi —20 stopinj. Snega pa je prav mnogo. Ker pa štiti sneg zemljo pred globljim prodiranjem mraza, bi zima z mogočno snežno odejo še nikakor ne bila najhujše, nasprotno bi bila za operacije celo ugodna. Varšava ima podnebje, kakor da bi ležala vsaj 5 stopinj bolj proti jugu. Milemu podnebnju v Berlinu z normalno temperaturo 8.6 stopinj je posebno občutno rezko podnebje v Markgrabovi z normalno temperaturo 5.7 stopinj, dočim ima Varšava normalno temperaturo 7.2 stopinj. Najmrzlejša povprečna temperatura je bila v Berlinu leta 1823 —11.6 stopinj, normalna temperatura —1.3 stopinj, leta 1788 pa je bilo v Berlinu baje celo —29.8 stopinj mraza. Tak mráz je celo v Varšavi velika redkost. Prvi sneg pada na Poljskem začetkom novembra. Mnogo preglavice pa delajo na Poljskem hudi snežni zameti. Celo železniški promet se mora ustaviti. Nasprotno pa se odpirajo, če zmrznejo reke, za vojske nova pota. Po hidrografični statistiki je Visla v srednjem toku približno 113 dni pokrita z ledom največ debelim 40 do 70 cm, ki nosi celo najtežje topove. Kakšna bo letošnja zima na Poljskem, se seveda niti približno ne da reči.

Kako se v vojni kuha.

Neki nadučitelj, ki je v nemški armadi poročnik, je pisal sledeče pismo iz Mars la Toura (francosko bojišče):

Zivil ni skoraj mogoče kupiti nikjer. Ubogo prebivalstvo je samo veselo, če dobi kaj od naših oddelkov, ki vozijo živež. V ostalem žive od mleka. — kolikor ga pač da onih par krav, ki jim jih je pustil oblastnik v Metz, potem od krompirja, repe, fižola in sadja, ki ga je res veliko, posebno jaboljk in češpelj. Sicer pa je vojaštvu strogo prepovedano jesti surovo sadje zaradi legarja in driske. V Mazleresu, kjer smo bili kakih devet dni, sem jedel vsak dan v gostilni. Razun surovega maala in mleka se je tudi moglo dobiti skoro vse, če tudi precej drago. Takaj seveda vsega tega ni in zato jem hrabro, kar skuha možstvo. To sicer niso nikake poslastice, ni ravno najboljše, ali dosti je in diši prav dobro, če je človek lačen. Po krompir hodijo na polje, po zelje, repo, korenje, fižol in celo paradižnike pa v vrtove zapuščenih hiš. Neka njiva je bila posejana za klajo z mešanico ovsa in grašice, pa so poruvali to grašico in so jo kuhali kot grah. Pa nima dobrega okusa, je nekoliko grenka. Za nedeležo so skuhali jabolčni močnik in so ga stienili skozi robec (seveda čist). Ker pa nismo imeli sladkorja, pa stvar ni dišala posebno. Zmešal sem ta močnik potem s krompirjem. Prihodnji dan sem jim pokazal, kako se ta stvar napravi. Skuhal sem krompir, ali pravzaprav najprej jabolčnik — imamo namreč en sam lonec — ga stisnil skozi robec — kar je ostalo, je nekdo pojedel s pečkami vred — potem sem odlil krompir, ga pošteno zmečkal in dodal potem jabolčnik. Zmešal še sem pošteno in potem dodal glavno stvar, poltretji funt slanina, zraven. Slanino sem seveda zrezal na kocke in jo v dveh kotličkih razpustil, mast vlij v ono mešanico in jo še nekoliko popekel. In to je potem imenitno dišalo; to se pravi, meni ni posebno dišalo, pač pa drugim. Sedaj si kuhajo zopet sami in si mislim, da bo tako bolje, sami da ni nobene izpremembe, kajti edino meso, ki ga dobivamo, je — mastna slanina, večinoma prekajena, marsikedar tudi sveža. Dobivamo ga od oddelka (kolone) za živež po 62 pfenigov funt. Kolona prihaja vsak tretji dan. Zakaj ne privaža tudi tupatam teletine ali govedine ali svinjine, ali kje vse to pušča, mi je neumljivo. Vsekakor imamo dan za dnem slanino in zato imajo vse jedi enak okus, pa naj je potem grah, fižol ali zelje. Toda dosti je, celo prav dosti, in poleg tega imamo tudi še kruh, komis. Pijemo tudi kavo zjutraj, opoldne in zvečer, seveda brez sladkorja in brez mleka. Če moj sluga iztakne kje par jajec, pa ubijem potem jajce v kavo. Ali ni to zares lepo življenje!

Ramo ob rami.

Berolin, 20. novembra. (Kor. urad) V članku z napisom „Ramo ob rami“, poudarja

Deutsche Matrosen in der Türkei.

„Berliner Zeitung am Mittag“ skupnost postopanja nemške in avstrijsko-ogrskje armade na zapadnem Poljskem. Opozarjajoč, da zvezne vojne prej niso imele posebnega ugleda, naglašajo list, da so sedaj take razmere na nemški kakor na avstrijski strani popolnoma drugačne. List izvaja: Med obema armadama vlada popolno soglasje in tako tudi med njiju voditelji. Dokaz tega je dosedanji potek vojnih dogodkov na vzhodnjem bojišču. Zlasti je treba naglašati, da so Avstrijci svoje posebne interese popolnoma na stran postavili in da zasledujejo pri vseh operacijah zgolj velike cilje vojne in dosego zmage na odločilnih točkah. Zadnja operacija Hindenburga je bila samo vsled tega mogočna, da je avstrijska armada na drugih delih bojišča posegla vmes. Na kak način se je to v posameznosti zgodilo, se iz lahko razumljivih vojaških ozirov ne more natančno pojasniti. Šele pozneje, kadar bo mogoče od teh gibanj vzeti zastor, se bo spoznalo, na kako izvrsten način sta se obe armadi in njih voditelji med seboj podpirali. List opozarja na znatne uspehe avstro-ogrskje armade na južnem krilu in končuje: Ta pripelje soglasno sodelovanje obeh armad v prihodnjih dneh do popolnega uspeha in bo dokazano, da se da tudi v zveznih vojnah pri skupni uporabi armad različnih držav na istem bojišču potom enotnega energičnega vodstva in zastavljenja vseh razpoložljivih sil sovražnika uničiti.

Velikanski angleški parnik (naddreadnought) uničen.

K. B. Rotterdam, 24. novembra. Glasom poročil iz najsigurnejših virov je prišel angleški naddreadnought „Audacious“ na severnem bregu Irland na mino in se je potopil. Angleška vlada noče to dejstvo objaviti, da ne bi povzročila v svoji deželi nevarnega razburjenja.

Parnik „Audacious“ imel je 27.000 ton; njegove mašine so tvorile 28.000 konjskih moči. Vozil je 22 morskih milj na uro. Oborožen je bil z deset 343 cm-kanoni in šestnajst 102 cm-kanoni. Moštva je imel čez 1.100.

Ta zdaj potrjena vest dokazuje, da ponosni Angleži tudi na morju niso varni. Ogromno število malih parnikov so jim naši zvesti zavezniki Nemci že potopili, zdaj pa še ta velikanski parnik. Ni čuda, da prešinja angleške motogce, ki so svojo hinavščino zakrivili to krvavo svetovno vojno, hudi strah pred lastnimi svojimi rojaki. Kajti ko bodejo Angleži izpoznali nesrečno roko svoje zločinske vlade, bodejo gotovo tudi — pomedli. Za ves ostali svet pa bi bila res največja sreča, ako bi se enkrat svetovnemu zatiranju nenasitnih Angležev konec napravilo!

Nemški mornarji na Turškem.

Prinašamo danes sliko, ki bode cenjene čitatelje gotovo zanimala, to pa zlasti v tem času, ko se nahaja Turčija z nami in z Nemčijo v zvezi zoper združene sovražnike. Naša slika kaže nemške mornarje pri nekem izletu. Na glavah imajo turško pokrivalo. Cela skupina tvori poleg tega polumeseč z zvezdo.

Vjet Japonec.

Kornel Tabari poroča v peštanskem listu „Pesti Naplo“, da se nahaja med ruskimi vojaki, ki jih je v zadnjem času vjela naša armada, tudi en Japonec. To je edini vjeti Japonec v Avstriji, dočim so jih več vjeli Nemci pri Stallupönenu.

Tabari opisuje Japonca tako le:

„Sodeč po razmerah na Japonskem, je inteligentni človek. Vešč je tudi nemškega jezika. Vjet je bil, ker je bil ranjen na nogi. Vjetništvo prenaša z veliko ravnodušnostjo. Ko sem ga nagovoril, se je groteskno nasmehljaj. Na njegovem licu se je pojavil tipičen japonski smeh, o katerem človek ne more vedeti, ali je odkritosrčen, ali morda skriva samo sovražno čustva.

„Kako ste prišli semkaj?“ sem ga vprašal.

„Ne vem natančno . . ., oni, ki so me vjeli, bodo to gotovo bolje vedeli,“ se je glasil odgovor.

„Ali je res, da je došlo 150.000 Japoncev v Rusijo?“ sem ga nadalje spraševal.

Japonec se je nasmehnil in vljudno odgovoril:

„Vi imate zares prav izborne informacije.“

„Pa to so razglasile po vsem svetu Rusija, Francija in Anglija. No, kolikor je nam znano, so prišli na pomoč Rusom samo japonski topničarji.“

„Jaz sem prišel v Rusijo samo s topničarji,“ je pripomnil Japonec.

Razgovor je nato prešel na rusko-japonsko vojno.

Rekel sem Japoncu: „Ali ste že pozabili Port Artur, Mukden in Karbin? Ali se radi borite ramo ob rami z nekdanjim krvnim sovražnikom?“

„Meni je prepovedano politizirati, tyinzan,“ je odgovoril Japonec in na njegovem licu se je zopet pojavil tipičen smehljaj.

„Kaj je to „tyinzan“?“

„Oprostite,“ je hitel Japonec, „to pomeni toliko, kakor — „gospod“.

Šef nemškega generalnega štaba o trajanju vojne.

Iz Prage se poroča: Šef nemškega generalnega štaba pl. Moltke je sprejel v Hamburgu, kjer se zdravi, korespondenta „Prager Tagblatta“, kateremu je izjavil:

„Govorice o nesporazumljenih med nemškimi in avstrijskimi višjimi poveljniki so zlobne izmišljotine. Kako bi bilo mogoče, da nastanejo nesporazumljenja med zaveznikoma, ki se borita ramo ob rami za svojo državno existenco! Tako zvesto vojno tovarništvo, kakršno obstoji med Avstrijo in Nemčijo sploh ne veda do kakih nesporazumljenj. Saj vemo, da se obe državi ne borite le vsaka za sebe, temveč tudi ena za drugo. Da bi naši sovražniki radi ločili v prisegi zvestobe sklenjene roke naših držav in narodov in da jim je zato vsako sredstvo prav, naj nikogar ne preseneča. Laž in obrekovanje ste od samega začetka vojne nesnažno orožje naših sovražnikov. Toda še vedno se je pokazalo, da te zastrupljene puščice nimajo nikakega učinka. Tudi takrat bo tako. Mi stojimo skupno in skupno bomo vztrajali, dokler ne izvojujemo trajnega mira, ki ga potrebujete Avstrija in Nemčija, da se zavarujete proti novim napadom.

Turki zasedli obe obali Suez-kanala.

Listi poročajo, da so Turki že obe obali Suez-kanala zasedli. S tem so Turki Suez-kanal za prevažanje angleškega vojaštva zaprli.

Kakor znano, prodira Suez-kanal komaj 112 kilometrov dolgo pokrajino med Azijo in

Afriko in veže ob enem Srednjozemsko z Rdečim morjem. Suez-kanal je 160 kilometrov dolg, 60 do 110 metrov širok in 8 metrov globok. V Srednjem morju prične pri Port-Saidu z dvema pomoli, ki sta 2250 in 1600 metrov dolgi. Potem se vleče skozi celo vrsto večjih in manjših jezerov in prihaja konečno v Rdeče morje. Suez-kanal ima izredno veliko gospodarsko, vojaško in politično važnost. Ni čuda, da so Angleži vsi potrti nad napredovanjem Turkov ob obalih tega kanala.

Revolucija v Indiji.

K. B. Kopenhagen, 23. novembra. — Listi poročajo iz San Franciska, da se tamošnji indijski odbor mnogo prizadeva, povzročiti v Indiji upor. Razširil je tisočero oklicev, v katerih našteva vse grozovitosti, ki so jih Angleži v Indiji napravili. Slaba uprava Angleje potegne vsako leto čez 167 milijonov dolarjev (to je 835 milijonov kron) iz Indije. — (Kakor vsi od kramarsko-sebičnih Angležev podjarmljeni narodi, želijo tudi Indijci doseči svojo svobodo. To je za Anglijo tem nevarnejše, ker je v Indiji jako veliko Mohamedancev, ki so vsled sultanovega poziva k „sveti vojni“ že iz verskih nagibov zavezani, boriti se z vsemi močmi proti Angležem. Indija pa je najbogatejša in najvažnejša angleška kolonija. Za Angleže velja geslo: kdor drugim jamo koplje, pade sam vanjo . . . Op. ur.)

Božič v vojni!

Božič se bliža, praznik ljubezni in domovine.

Ubog ali bogat, vsakdo pripravljaj — bodisi iz tega, kar si je s trudom prihranil, bodisi iz obilja — darilo za tiste, ki so njegovemu srcu najbližji. Komu se ne porosi oko, ako se spominja naših vojakov, ki izpolnjujejo ob tem času daleč od doma, morda v pustih krajih, najplemenitejšo, toda najtežjo izmed dolžnosti!

Vojni oskrbovalni urad c. in kr. vojnega ministrstva je sklenil tem vrlim možem poslati skromno božično darilo in posveča temu namenu pol milijona kron.

Kakor znamenita je ta vsota, vendar daleč ne zadošča, da bi se vsakemu vojaku, ki je v vojni, naredilo majhno veselje. Za to je treba sodelovanja vseh. Z neznatnim številom tistih, ki nimajo dragega svojca v vojni, bodo tekmovali tisti, kojih sin, kojih brat, kojih mož ali zaročenec se bojuje za domovino . . .

Zato prosi vojni oskrbovalni urad (IX, Berggasse 16), da bi se mu s tem namenom velikodušno in kar najhitreje naklanjala darila v denarju. Ta urad bode skrbel, da pridejo božična darila našim četam po oddelkih pravočasno v roke kakor drag pozdrav iz ljube domovine, kakor dokaz najiskrenejšega spomina, kakor znak upanja na veselo svidenje!

C. in kr. vojno ministrstvo, vojni oskrbovalni urad, IX., Berggasse šte. 16.

Na Dunaju, v oktobru 1914.

F. M. L. Löbl s. r.

Vojno posojilo.

Vsled poziva k podpisovanju vojnega posojila se nudi narodom Avstrije prilika, da dejansko pokažejo svoje vroče domoljubje, ter dolžno hvalo na bojišču stoječi vojski naroda in ob enem na izvrstnem način naložijo svojo glavnisko imovino in sicer tudi najmanjše prihranke.

Kdor podpiše vojno posojilo, da državi na roko sredstva, da nabavi v obilni meri vsega, kar rabijo naši vojaki: živeža, zimске obleke, perila, streljiva, vseh tehničnih pomožnih sredstev za napad in obrambo, ki jih potrebuje moderna milijonska vojska. Čim izdatnejša sredstva bodejo došla, tem boljše stališče bodejo imeli naši sinovi in bratje nasproti sovražniku.

Če podpišemo posojilo, pa ne storimo tega le iz domoljubja, iz občutka, da je to naša dolžnost!

Vse, kar posedujemo, dom in hiša, vrednostni papirji in denar, plače in zaslužki, ki jih prejemamo, vse bi bilo v nevarnosti, če bi se sovražniku posrečilo, da premore našo armado. Nikomur ni dano vedeti, če bi ne prišel v najbridkejšo revščino, če bi domovini ne bila usojena zmaga! Kako nespametno bi bilo zakopati denar ali ga shranjevati po omarah! Tam ne more nič koristiti, tam ne prinaša lastniku nikakih obresti in ne varuje naših vojakov pred gladom in mrazom, naše posesti pred uničenjem. Denar, ki ga damo državi na razpolago, bo živo sredstvo naše obrambe. On okrepi vojščaku desnico, zviša nado nad zmago in zaupanje in obvaruje našo mirno domovino pred grozami vojske, pred morenjem, požigom in opustošenjem.

Če bi morali posojilo podpisati že iz teh vzrokov, se k temu koraku tem lažje odločimo vsled skrajno ugodnih pogojev, ki se nudijo odjemalcu posojila. Glavnica donša onemu, ki obdrži posojilo do dneva vrnitve, t. j. do 1. aprila 1920 dohodek okroglo 6 procentov.

Dobi se namreč obligacija, ki se glasi na 100 K za 97 K 50 v. Teh 97 K 50 v donša na leto 5 K 50 v, t. j. več ko 5 1/2%; ker se bo pa dne 1. aprila 1920 vrnilo 100 K, se pridobi po vrhu tega v nekaj več ko 5 letih še dobiček na glavnici po 2 K 50 v, torej dobiček na glavnici, ki se povprečno na leto preračuni s skoraj 50 v.

Nobena druga državna zadolžnica, noben zastavni list ne prinaša takih donoskov!

In varnost, ki se nudi, je največja, kar se je sploh more imeti; kajti, če bi ne bila država več varna, bi bilo omajano tudi vse drugo, kar imenujejo državljani svojo last, in ne dajalo nobene varnosti več. Kdor torej kaj poseduje, ne more v varstvo svojega premoženja in v zvišanje svojih dohodkov storiti ničesar boljšega, ko podpisati vojno posojilo. On koristi državi, pomaga ji premagati sovražnika, obvaruje svojo last in posest pred razvrdbno in uničenjem in lahko pričakuje od naložene glavnice tako visok donesek, ki se nudi le v izjemnih časih.

Kdor torej razpolaga čez gotovino, ki jo more naložiti, naj se požuri podpisati vojno posojilo, ker se subskripcija kmalu sklene.

Vse banke, vsi poštni uradi in davkarje sprejemajo priglaševanja in vplačevanja. Pri priglasitvi se vplača le ena desetinka subskribirane zneska, ostanek se vplača pri zneskih do 200 K dne 4. decembra, pri večjih zneskih se lahko znesek celo v obrokih dne 4. in 16. decembra 1914 in 2. in 15. januarja 1915 odplačuje.

Kdor torej n. pr. 200 K podpiše, vplača pri zglasitvi 20 K, dne 4. decembra 180 K, kdor pa podpiše 2000 K, položi pri zglasitvi 200 K, nadalje dne 4. decembra 400 K, dne 16. decembra 600 K, dne 2. januarja 400 K in dne 15. januarja ostanek.

Vendar pa ni potrebna gotovina, da se zamore podpisati vojno posojilo. V ta namen se lahko porabijo tudi vloge v hranilnicah in bankah. Ti zavodi so vkljub moratorijih primorani, da takoj oddajo zneske, ki jih hočejo vložitelji porabiti v pridobitev vojnega posojila, priglasovalnicam, poštnemu uradu, davkarji, ki jih odpošljejo poštni hranilnici. Vsa natančnejša pojasnila se dobivajo pri poštnih uradih in tudi pri

Matere in žene naših vojakov

se neprestano trudijo, preskrbeti svojim v boju stoječim sorodnikom varstvena sredstva zoper hude posledice hladnega in mokrega vremena. Izedeli smo, da se jih je tisočero z željo na lekarnarja Fellerja obrnilo, da jih pošlje njih v boju ali v oskrbi stoječim svojim priznanim domačim sredstvom zoper revmatične bolečine, prehlajenje, utrujenost, opešanje vsled dolgih maršev, težavnem jahanju in velike štrpance, zoper krče in slabosti, Fellerjev

dobro dišeči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elzafluid«. Kakor čujemo, se tem željam vsled velikega števila naročil, nenatančnih bojnih naslovov itd. ne more ugoditi. Pač pa svetujemo cenjenim čitateljem, da naj naročijo Fellerjev »Elzafluid« pod lastnim naslovom od apotekarja E. V. Feller, Stubica, Elsaplatz št. 241 (Hrvatsko) in naj to sredstvo potem sami v poštnih kištah ali pa, da gre še hitreje, v dvojnih pismih vojne pošte naprej pošljejo. Kakor čujemo, se na zahtevo lesno volno in potrebni papir (Wellenpapier) za pisma vojne pošte od apotekarja Fellerja brezplačno priloži. Čimveč steklenic

se naroči, tem cenejše je. 12 steklenic stane franko 6 kron, 60 steklenic franko le 25 kron. Tudi je svetovati, da se naroči ob enem Fellerjevo prebavo pospešujoče, krč odpravljajoče, želodec okrepujoče Rhabarbarakroglice z zn. »Elza-kroglice«, 6 škatlic franko za 4 krone 40 vinarjev. — Obe domači sredstvi je mnogo zdravnikov in več kot 100.000 zahvalnih pism priporočalo. Razumljivo je, da tisti, ki so v mirovnem času Fellerjeve Elza-preparate rabili, tudi v teh težkih časih ne morejo brez njih biti.

vseh bankah. Poštna hranilnica pa celo zadevo vodi in nadzira.

Vsak, tudi še tako majhen znesek, se lahko podpiše, če se zahteva pri poštnem uradu rentno hranilnično knjižico, se položi znesek, ki se ga ima. S tem se dobi pravica do enega dela vojnega posojila in tudi do visokega obrestovanja. Kadar se ima pozneje zopet denar, se lahko doplača in si poveča delež na vojnem posojilu z visokim obrestovanjem.

Kdor nima ravno sedaj denarja in vendar hoče podpisati vojno posojilo, da izpolni svojo dolžnost, si istega sedaj pod ugodnimi pogoji lahko umisli, če ima druge vrednostne papirje, tudi take, ki jih noče prodati ali zamenjati.

Proti zastavi teh vrednostnih papirjev pri avstro-ogrski banki ali pri vojnoposojilni blagajni, pa tudi pri različnih drugih bančnih zavodih se dobi precej denar, ki je potreben za nabavo vojnega posojila. Za posojilo, ki ga da banka ali vojnoposojilna blagajna, se mora sicer plačevati 5% obresti, dobijo se pa na drugi strani višje obresti vojnega posojila. Tako bo vsakdo lahko zastavil svoje vrednostne papirje, ki ve, da bo v prihodnjih mesecih prišel do denarja ali si bo kaj prihranil, kar bi itak naložil. V tem slučaju se lahko taki dohodki že v naprej naložijo v vojno posojilo in kadar se potem res pride do gotovega denarja, se torej dobijo pričakovana plačanja ali se prihrani dotični znesek, se ga uporabi v to, da se vrne pri avstro-ogrski banki ali pri vojnoposojilni blagajni najeto posojilo.

Kdorkoli ima hranilnično knjižico ali vrednostne papirje, se ne more izgovarjati, da ne more podpisati; najmanjšo svojo hranilno vlogo lahko porabi za nakup vojnega posojila in tudi na vrednostne papirje se lahko dobi na omenjen način denar, da se pridobi vojno posojilo.

Vsak naj tedaj stori svojo dolžnost! Kdor podpiše vojno posojilo, skrbi najboljša za svojo domovino, za sebe in za svoje otroke!

Naš cesar je prvi podpisal, sledite njegovega vzgledu!

Vipavskem najbrž prej, se razvijejo iz jajčec goseničice, ki so najprvo sive, pozneje rumenkasto zelene, po hrbtu pa beloprogaste. Glavica in tilnik sta rujava. Gosenica živi od aprila do junija; v tem času objeda v začetku popke, pozneje listje in cvetje ter ga prepreda s tankimi, pajčevini podobnimi nitkami; včasih objeda pedičeve gosenične drevo do golega. Odrasla gosenica zleze v zemljo; plitvo pod zemljo se preobrazi v rumeno rujavo bubo, iz katere se jeseni razvije nov rod metuljev. Pedica moremo zatirati s sledečimi sredstvi:

Prvo in najbolj izdatno je lepljiv pas, ki se ovije okoli drevesnega debla. Ta ustavi samico, ki se ali vrne, ali pa se ujame na lepu (limu) in pogine.

Tudi marsikateri samec, ki pride za samico, obtiči na njem. Drevo je treba oviti s pasom začetkom oktobra. Napravimo ga iz nepopolnoma gladkega, nepremočljivega in ne pretrdega papirja, n. pr. iz navadnega papirja za vrečice. Papir razrežemo v 12 cm široke pasove. Okrog vsakega debla ovijemo en pas, ga prevežemo 1—2 cm od robov z motvozom tesno k drevesnemu deblu tako visoko, kakor so prsa stoječega odraslega moža. Nato nekoliko privihamo spodnji in zgornji rob papirnega pasu. Pas med vezmi pa vsaj tri prste na široko dobro namažemo z močnim, gostim, ne tekočim lepivom, ki se ne posuši prehitro. Na starem drevju moremo lep namazati kar na primerno širok pas zglajenega lubuda. Bolje pa je rabiti pasove iz papirja, ker bi moglo kako lepivo, namazano na sam lubad, drevesu škodovati.

Najprimernejši lep za pedica je takozvano gosenično lepivo, tudi brumata-lim imenovano. To velja kakih 30 h kilogram. Prodaja ga kmetijsko društvo v Gorici ter drogerije. Lep izdelujejo iz raznih snovi na več načinov; sam si ga more vsakdo napraviti po sledečih navodilih: Pripravi 500 g smole (kolofonije), 200 g navadne masti, 100 g stearinovega in 100 g terpentinovega olja. Smolo in mast razpusti na zaprtem ognjišču, odmakni lonec od ognja ter zmesi previdno prilij najprej terpentinovo, potem pa stearinovo olje. Ali pa: Razpusti v skupni posodi 700 g katrama in 500 g kolofonije ter dodeni 500 g rjavega mila in 300 g ribjega olja in dobro gosenično lepivo je gotovo.

Ker zaleže samica jajčka tudi pod papirni pas, je dobro, da ga spomladi zopet namažemo z limom, da se na njem ulove tudi goseničice, ki se izležejo spomladi.

Pedičovo zalego moremo uničevati tudi tako-le: V času od junija do septembra, ko se nahajajo pedičeve bube v tleh, prekopljemo zemljo okoli debla poldrugi meter na široko ter 30 cm na globoko, nato pa jo dobro pohodimo in pozeptamo, ker pridejo bube vsled tega bolj globoko v zemljo, večinoma poginejo.

Poleg tega uničujte gosenične spomladi in sicer jih obirajte raz nizko drevje, na visokem pa jih škropite z raznimi strupenimi tekočinami, ki pa zamorejo imeti pri rauem sadju škodljive posledice, če je vreme suho, da ostane strup na plodu do zrelosti. Za škropljenje drevja se pripravi potrebna tekočina na sledeči način: V 100 l vode se raztopi 1 kg tobakovega izvlečka in 2 kg mazavega mila. Škropi zgodaj, ko se začne popki razvijati in ponovi škropljenje, če treba, čez deset do štirinajst dni.

V Ameriki rabijo pri zatiranju pedica tudi arzenikove preparate, posebno švajnfurtsko zelenilo, ki pa je hud strup; zato se dobi le proti uradnemu certifikatu in se mora rabiti le zelo previdno. 50 do 60 g tega strupa se z nekoliko vode vmesi v gosto kašo, razredči s 100 l vode in pomeša s 1/2 l apnovega beleža. Tega si pripravimo iz 50—60 g živega apna in 1/2 l vode. Če škropimo drevje z galico proti sklupulu, primešamo lahko kar tej zmesi 60 g švajnfurtskega zelenila. Vedno pa je treba, s tem sredstvom zelo previdno ravnati, ker je hud strup. Gosenične sicer popolnoma zamori, toda dež mora sadje dobro oprati, preden dozori. Zato bi bilo priporočljivo le za pozno sadje, nikakor pa ne za zgodnje črešnje.

Veliko gosenic zatro koristne ptice, posebno senice. Te privabimo na vrte, če jim trosimo po zimi hrano, poleti pa jim pripravimo gnezdišča, da ostanejo v bližini sadovnjakov.

Bolj redek je veliki zimski, ki škoduje podobno kot mali zimski pedic in ki se oploja navadno nekoliko prej, namreč septembra, zabubi pa julija meseca, torej pozneje nego mali pedic. Zatirajo ga na isti način kot malega pedica. B. Skalicky v „Kmetovalcu.“

Kužne bolezni.

Nikakor ne nameravam govoriti takrat o kužnih boleznih naših domačih živali, marveč o najstrašnejšem sovražniku ljudstva, o človeških kužnih boleznih. Akoravno to, strogo vzeto, res prekorači namen, ki ga ima „Gospodarski list“, zdi se nam vendar v očigled silne pogibelji, ki preti našemu ljudstvu, kakor tudi radi pomanjkanja splošno razširjenega zdravniškega časopisa, da moramo tudi mi kaj ukreniti, da obvarujemo naš narod te pogibelji.

Vsako ve, da imamo bolezni, ki nastanejo pri ljudeh vsled prehlada n. pr. trganje (reumatizem), vnetje pljuč in druge, ki niso nalezljive, nasprotno pa da imamo tudi takšne bolezni, katerih se nalezajo lahko vsi stanovci v hiši, kjer se nahaja bolnik, ali celo vsi prebivalci v kraju, kjer biva bolnik. K nalezljivim boleznim prištevamo osobito nekatere otroške bolezni, kakor n. pr. ošpice, škilato, davico. Tudi vsakdo ve, koliko otrok je v eni ali drugi vasi vsled teh boleznih trpelo in celo pomrlo, kar bi se bilo pri največji previdnosti lahko preprečilo. O teh otroških boleznih sicer pa nečemo sedaj razpravljati, marveč govoriti hočemo o mnogo strašnejših boleznih, katere razsajajo navadno o vojnem času in ukončajo vse, kar jim pride v pest, bodisi staro in mlado, moške in ženske. Ako se temu sovražniku ne stavimo začasa v bran, zgodi se lahko, da bo naše rede še hujše uničeval, kakor pa sovražnik na bojnem polju. Ta sovražnik je tolikor nevarnejši, ker ne vpraša, kdo je in kdo ni vojščak, on pustoši med ženskami, otroci ter tudi med doma ostalimi možskimi.

Nekateri trmoglavi ljudje, ki sploh ne verujejo onega, česar niso videli z lastnimi očmi ali še celo sami poskusili, ne verujejo niti da eksistirajo nalezljive bolezni ali celo ne verujejo, da zamore človek od človeka naleziti nekatere bolezni. Za take neverne Tomaže tega mi ne pišemo, kajti oni bodo verovali šele, ko bo že prekasno, ko zbole n. pr. za koleru ali celo za strašno kugo. Ako preboto to bolezen srečno, misli bo morda tudi oni, ki malo veruje, da odnese peti smrti; a tudi ta naj si zapomni dobro, da ozdravi od desetih na kolero bolnih navadno samo pet, a od desetih na kugi bolnih samo dvoje. Takim ljudem ni mogoče pomagati, ker hočejo, da sami vse preskusijo, bodisi da zgube pri tem celo življenje. Pametni ljudje se zadovoljijo s ptujimi izkušnjami, raje nego bi vsako zlo sami preskusili.

Na tem mestu hočemo opisati samo štiri takšne nalezljive bolezni, ki razsajajo navadno o vojskinem času in od katerih razsajajo sedaj tri, izmed katerih najnevarnejša žalibog ni daleč od nas. Te nevarne, nalezljive bolezni so: močuh ali legar (tifus), kolera, griža (desenterija) in kuga. Pred vsem treba da povemo v kratkih potezah, po čem se te bolezni spoznajo.

Močuh ali legar (tifus) se pojavi tudi v nevojnem času. Prvi znaki te nalezljive in pogubne bolezni so splošna utrujenost in narazpoloženje bolnika. Vrh tega se pojavijo bolečine v bedrih in glavobol. Za tem se poloti človeka huda mrzlica, trese ga mrz in konečno zgubi zavest. Sedež bolezni se nahaja v črevah, kjer se izcimijo rane. Ako začno te krvaveti, povzročijo legar čestokrat smrt.

Kakor pri legarju tako se nahaja tudi pri griži sedež bolezni v črevah, in znaki te bolezni v črevah, in znaki te bolezni so slični onim legarja. Legar je sicer dolgotrajna bolezen in se polagoma razvija, griža pa bolj naglo od njega. Redko blato gre prav pogostoma od človeka, v črevah so bolečine in močni krči in vsled teh se spremeni griža v krvavo grižo. Ako

se čreva vnamejo in začno gniti, redko blato ni krvavo, marveč vsled žlema belo. Izliva se iz čoveka zelo pogostoma, da celo do 30 krat na dan. Bolnikov jezik je obložen, tek je slab, trebuh napet, a bolnikova vročina je visoka (39 do 40 stopinj). Bolezen traja navadno eden do poldrugi teden. Od desetih bolnikov umrjeta navadno dva.

Še bolj nevarna bolezen je kolera. Z vojsko se je zanesla ta bolezen zopet k nam iz Azije, ter ngotovilo se je tudi pri nas že nekaj slučajev. Sreča za nas je, da je pred durmi zima, katera koleri tako ne prija kakor toplo poletje. Ker se je pa bati, da se vojska zavleče celo do poletja in da bo trajala morda še dalje, pripravljani moramo biti na to, da se ona pri nas še bolj močno razširi, na vsak način pa je treba, da jo skušamo zatreti preden nastopi poletje. Da se to poseči, treba je, da poznajo to bolezen tudi širši sloji in da vedo, kako se je obranimo. Tudi ta bolezen se razvija naglo; razen da ima bolnik močno drisko, luča ali meče iz sebe ono, kar je zaužil, kar se pa pri grizi ne dogaja. Bolnika silno žeji, kakor onega, ki ima grizo. Oni, ki ima grizo, ne sme utolažiti žeje z vodo ali kako drugo pijačo, ker mu to grizo in krče šele shujša, tako pa si ne more tudi bolnik, ki ima kolero, žeje ugasiti vsled neprestanega bljuvanja ali metanja.

Kolerični bolnik se ves spremeni in telesno shujša. Lica mu upadejo, oči se vderejo, nos pa postane tanek. Kratkoma bolnik v najkrajšem času ves upade. Odpadki so spočetka navadne rumene barve, postajajo pa nanaglem bolj vodeni, pozneje celo mlečnate barve in konečno so celo brezbarvni — gotovo sama voda. Vsled silnega izgubljanja vode, zgoščuje se v bolnikovem telesu kri vedno bolj in bolj, postaja vedno bolj lena, česar pa drugi niti ne opazi. Brezdvomno je konečni znak kolere ta, da izgubi koža svojo prvotno gibčnost. Ako koža n. pr. na roki s prsti nagrabnoč, ne povrne se takoj v svojo prvotno lego. Razun tega začne bolehati tudi poedino mišičevje, posebno pa v nogi, človek izgubi prvotni glas, pot, sline in solze se izgube popolnoma. Najhujši znak je pomanjkanje scanja, ker nide vsa voda z odpadki iz telesa. Če pride do tega, težko da uide bolnik smrti, kateri podleže gotovo polovica vseh obolelih na koleri.

Ko bolezen ponehava, preneha najprej griza in metanje, bolnik prihaja zopet k zavesti, katero je izgubil že prve dni, bodisi celo šele pri kasnejem razvoju bolezni. Med okrevanjem se pojavi še večkrat mrzlica; medtem, ko ni bilo truplo poprej vroče, marveč izredno mrzlo, pade telesna toplota od 37 stopinj na celih 32 ali 30 stopinj.

Najstrašnejša bolezen pa je kuga. K sreči se ona radi strogih zdravstvenih odredb redkokdaj priklati v naše kraje, dasiravno se pojavi vsako leto kak slučaj na ladijah, ki pridejo iz južne Azije. Dasiravno je ta strašna bolezen, pri kateri ostane malokateri bolnik živ, najbolj nalezljiva izmed vseh bolezni, poznamo jo hvala Bogu samo po tem, kar smo kdaj slišali o nji. Tako n. pr. vemo, da je radi te boleznii pomrla v 14. stoletju četrтина vseh evropskih prebivalcev — okoli 25 milijonov duš.

Ko bi oblasti in zdravniki, enako našim nevernim Tomažem, ne verovali, da obstojajo nalezljive bolezni, ni niti dvoma, da bi se to zredčenje ljudstva v Evropi ne ponovilo vsaj vsakih pet do deset let. K sreči ne morejo naši neverni Tomaži reči, da ni Bog, kakor se pravi, dal kozi dva repa.

Sedaj je med drugim tudi nevarnost pred kugo večja, nego je bila nekdanj, kajti take strašne vojne osobito pa z Rusijo svet ne pozna in ker je kuga že v Solunu, bi se ta lahko zanesla preko Srbije v naše kraje. Prvi znaki za kugo so mrz po životu, otekanje žlez in male gnojne ranice na koži. Pri popolnoma razviti kugi se pojavi pri bolniku mrzlica, on izgubi zavest in začne fantazirati ter hoče ubežati iz postelje. Včasih se mu vnamejo tudi oči in koža mu začne krvaveti, a tudi driska se lahko pridruži.

Tako smo torej nakratko opisali vse štiri najbolj nevarne nalezljive bolezni, a v prihodnje hočemo obrazložiti, kako se te bolezni razširjajo in kako se zamore to širjenje omejiti in preprečiti. Po „Gospodarskem Listu“.

Ptujski pjonirji so se že opetovano na bojnem polju na severu in na jugo prav lepo odlikovali. Delali so naši armadi vedno čast in bili že mnogokrat pohvaljeni. Prav posebno se je odlikovala 3. kompanija v bojih proti Rusom. Ob priliki prevaženja nemške ter avstrijske infanterije čez reko Vislo (Weichsel) pokazala je ta hrabra kompanija naših štajerskih fantov posebno hladnokrvnost in izredni pogum. Zapovednik te kompanije je g. hauptman Angel, ki je bil, kakor smo že svoj čas poročali, od nemškega kakor tudi od našega cesarja z visokimi redi odlikovan. Zdaj pa poroča „Pettauer Zeitung“, da je bilo poleg zapovednika še 13 pjonirjev tega hrabrega oddelka odlikovano. Vrli ti vojaki dobili so srebrno medaljo za hrabrost. Imena teh junakov so: feldvebel Guggenberger, a nadalje cugsfirer Paul Hermann, korporala Gregor Randigaj, Johan Wieshuber, gefreiter Johan Haiden ter pjonirji Karl Bratina, Lukaž Jurjevič, Jožef Pekl I., Johan Schlapper, Michael Stuhec, Adolf Suppanetz, Ciril Žagar in Jakob Zorko. — Čestitamo tem vrlim našim junakom prav prisrčno!

Preselitev. Nova drožerija in sanitetna prodajalna „k zlatemu križu“ v Ptuj, ki je last g. mag. pharm. Hayd, preselila se je iz Färbergasse v Bismarckgasse, kjer je bila preje Wegschaidrova trgovina.

Štajerski c. in k. namestnik grof Clary und Aldringen prišel je dne 19. novembra v Ptuj, da pregleda vojaško bolnišnico „Rdečega križa.“ Spremljal ga je g. grof Herberstein. Odličnega gosta sprejeli so g. okrajni načelnik in župan Jožef Ornič, g. uradni vođa c. kr. okr. glavarstva dr. E. plem. Netoliczka s svojo soprogo, katera je prevzela vso oskrbo bolnišnice in jo na jako požrtvovalni način izvršuje. Ekselencija g. namestnik se je jako laskavo izrazil o prometu in ureditvi te bolnišnice. Potem se je odpeljal v Konjice.

Težkoče angleške aprovizacije. „Times“ javljajo iz Melbourn, da se nahaja v avstrijskih pristanišnih 1625 ton sirovega masla, 5900 govejih četrti, 950 000 jagnet in kozličev ter 80 000 košar kunccev. Ta živila ni mogoče izkrcati, ker primanjkuje parnikov s hladnimi napravami.

Vojno posojilo v Franciji. Iz Pariza poročajo: Francoska vlada bo predložila parlamentu predlogo o najetju vojnega posojila 10 milijard frank.

Mraz na Tirolskem. Na Tirolskem je zavladala huda zima. Žadnje dni je padla temperatura na 10° pod ničlo. Reke so deloma zamrzle. Na severnem Tirolskem kakor tudi v sosednjih bavarskih pokrajinah sneži že celi teden. Komunikacije so otežkočene.

Sirote pokojne prestolonasledniške dvojice se nabajajo zopet na gradu Konopištu, kjer je urejena krasna bolnica za ranjene vojake. Oba mlada princa in princezinja se posvečujejo naravnost ganljivo oskrbi ranjenih vojakov, jih obiskujejo in jim delijo mala darila.

Zadnji telegrami.

(C. k. kor. in brz. urad.)

Zopet velika nemška zmaga nad Rusi.

K.-B. Berlin, 26. novembra dopoldne. Veliki glavni stan. (W.B.): Na Vzhodnem Pruskem položaj ni spremenjen. V bojih vojaštva generala v. Makenseev pri Lodzu in Sovieu trpeli so ruska 1. in 2. armada, potem deli 5. armade teške izgube. Rusi so imeli jako veliko mrtvih in ranjenih. Nemci so poleg tega v j e l i 40.000

neranjenih Rusov, 70 kanonov, 160 municijskih vozov, 156 strojnih pušk; nerabljivih pa so napravili 30 kanonov. Tudi v teh bojih so se deli naših mladih vojakov vkljub velikim žrtvam najbolj izkazali. Ako se vkljub teh uspehov še ni posrečilo, doseči odločitev, leži to v nastopu nadaljnjih moči sovražnika od vzhoda in juga. Njih napade pa smo včeraj povsod zavrnil. Končni izid bojev pa še ni znan.

Najvišje armadno vodstvo.

Boji na Srbskem.

K.-B. Dunaj, 26. novembra. Od južnega bojišča se uradno poroča:

V bojih ob Kolubari od včeraj zvečer ni zaznamovati bistvenega napredka. Centrum sovražnikove fronte, močno postojanko pri Lazarevacu, vzeli so v šturmu slavnoznani regimenti 11, 73 in 102. Pri tem smo vjeli 8 oficirjev in 1200 mož, zaplenili pa 3 kanone, 4 municijske vozove ter 3 strojne puške. Tudi južno Licka posrečilo se je, tamošnje visocino zavzeti; tam smo vjeli 300 sovražnikov. Iz Valjeva proti jugu napredujoče kolone stojijo pred Kosivico.

Naši boji proti Rusom.

K.-B. Budapest, 26. novembra. Ogrski korespondenčni urad poroča: Glasom uradnega poročila iz Nygeregy-Haza so naši vojaki v Učok-pasu vsiljenega sovražnika premagali in iz dežele potisnili. Od komitata Zemplin vsiljeni sovražnik bil je obkoljen ter premagan. Izgube Rusov so tukaj velike. Sovražnik pričel se je povsod iz dežele pomikati.

Boj proti Francozom.

K.-B. Berlin (W.B.), 26. novembra. Položaj na zahodnem bojišču je nespremenjen. V pokrajini St. Hilaire-Sonain smo z velikimi močmi zapričeli, ali slobotno izpeljani francoski napad pod velikimi izgubami za sovražnika zavrnil. Pri Apremontu smo napredovali.

Od južnega bojišča.

K.-B. Dunaj, 25. novembra. Od južnega bojišča se uradno poroča: 25. novembra:

Naši vojaki so v težkih bojih močvirnato Kolubaro-dolino že povsod prekorčili in so v napadu na vzhodne griče že na prostor pridobili. Več krepkih protinapadov sovražnih rezerv se je pod velikimi izgubami za sovražnika zavrnilo. Napravilo se je mnogo vjetnikov in dezertarjev.

Južno-vzhodno od Valjeve so naši vojaki s snegom pokrite visocine Maljena in Suvoborja v boju prekorčili. Tam se je včeraj zopet 10 oficirjev in 300 mož vjelo ter 3 strojne puške zaplenilo.

Nemški boji.

K.-B. Berlin, 25. novembra. Veliki glavni stan, 25. novembra dopoldne.

Angleški parniki včeraj svojih napadov proti obrežju niso nadaljevali.

Položaj na zahodnem bojišču je nespremenjen; pri Arrasu smo dosegli manjša napredovanja.

Na Vzhodnem Pruskem so naši vojaki vse napade zavrnil. Protinapadi Rusov iz smeri Varšave so bili v pokrajini Lowicz-Strykow-Brzeziny izjalovljeni. Tudi v pokrajini vzhodno od Čenstehova bili so vsi ruski napadi pred našo fronto zlomljeni.

Boji na Ogrskem.

Budimpešta, 26. novembra. — Ogrski brzojavni urad poroča:

Skozi Karpatе v ogrska komitata Ung in Zemblin vsiljenega sovražnika se je uspešno nazaj potisnil.

O sedanjem štadiju vojnih operacij se poseameznosti še ne more objaviti. Pač pa se lahko poroča, da je Uzsoški pas zopet v naši lasti.

S tem se je komitat Ung zopet od sovražnika očistilo.

Tudi v zgornjih delih komitata Zemblin vsiljeni sovražnik bil je s težkimi izgubami nazaj vržen.

Vojno posojilo.

Dunaj, 25. novembra. (Kor. ur.) Listi konstatirajo z zadoščenjem naravnost sijajni uspeh vojnega posojila, ki nadkriljuje vsa pričakovanja ter pomenja pravo financijelno zmago monarhije. Uspeh vojnega posojila ni le dokaz za patrijotično požrtvovalnost celokupnega prebivalstva monarhije, temveč priča tudi o gospodarski trdnosti države.

Dunaj, 25. novembra. Oficijozno se poroča: Provizorični pregled dosedanjih subskripcij kaže, da je bilo do večeraj pol 11. dopolne podpisanih okroglo 1441 milijonov vojnega posojila. Poštna hranilnica poudarja, da cela vrsta prijavljenih subskripcij formalno še ni izvedena, tako, da bo uspeh še večji. Da pa se raznim osebam in korporacijam, ki hočejo vojno posojilo subskribirati, pa tega do sedaj iz raznih zunanjih ali pa formalnih vzrokov še niso mogli storiti, da prilika da svoj namen še izvršijo, je finančni minister odredil, da smejo poštna hranilnica in drugi subskripcijski zavodi sprejemati podpise za vojno posojilo tudi še po preteku subskripcijske dobe.

Budimpešta, 25. novembra. (Kor. ur.) Na Ogrskem je bilo podpisanih čez 800 milijonov vojnega posojila.

Loterijske številke.

Gradec, dne 25. novem.: 12, 56, 73, 41, 74.
Trst, dne 18. novembra: 66, 24, 33, 41, 77.

Vojska

divja in nikdo ne ve, kako dolgo bode trajala. V teh resnih časih kaže se pomen društva

„Rdeči križ,“

ki skrbi za ranjence vojne, posebno očitno. Prosimo torej vse, ki imajo čisto srce za našo domovino, da naj

žrtvujejo

za to prepotrebno društvo vsaj malo darilo!

Ni zamenjati s podobnimi ponodbami!

Namesto K 12— samo K 5.50

15.000 parov čevljev na žnoro

glasom podobe, popolnoma z dobrega usnja in močnim, žebanin podplatom, ki so bili določeni za Balkan mi je zaradi vojne zaostala. To zalogo moram v kratkem oddati in prodam vsled tega par pod proizvajalno ceno za samo K 5.50. — Še dobijo za gospode in dame in vsaki velikosti.

Poslje po povzetju

730

Eksportna hiša „Perfekt“, Dunaj, VII., Neustiftgasse 137/18.

Cenjeni prijatelji!

Politični in gospodarski boji za kmete, obrtnike in delavce postajajo vedno hujši. Od vseh strani se pojavljajo nasprotniki. Vsled tega pa je tudi treba, da si vsakdo nabavi list, ki mu vedno in povsod služi in ki zagovarja ljudske pravice.

„Štajerca“

je tak list, v vsakem oziru neustrašen in pogumen.

Vsak pravi prijatelj ljudstva

bode torej:

1. „Štajerčev“ naročnik
2. Zahteval v gostilnah, tobakarnah, kavarnah in brivnicah „Štajerca.“
3. Agitiral za „Štajerca.“

Obenem prosimo ob priliki nastopivšega novega polletja vse one, ki so z naročnino zastali, naj jo blagovolijo vposlati!

Vsi na delo za naš list!

Neka večja lesna firma išče za izdelovanje okoli 100.000 bukovih švelarjev

766

akordne delavce.

Naslave je poslati na: Direktor W. Grüner, Ostrely Bosnien ali pa na:

upravo „Štajerca“.

Krepka učenka

zmožna nemščine in slovensčine v jeziku, in posebno tudi v pisavi dobro izšolana, s predlogo odpustnega šolekega spričevala, od dobro situiranih starišev, se takoj sprejme.

Wilhelm Zottl, trgovina z mešanim blagom, Vojnik, (Hochenegg) pri Celju. 777

Lahka dobra zimska služba za mladino za na dom

za obojni spol, osebe že od 14 let naprej si lahko zaslužijo pod jamstvom 20—30 vin. na uro. Delo je lahko in brez posebnega znanja. Kdor želi imeti pojasnila, pošluk in vzorec od dela, naj pošlje 60 vin. v znakmah, kateri znesek zadostuje tudi za nadaljno pripravo tega dela. Naslov: Jakob Pučko, mizar, Siebendorf, pošta Ptuj. 774

Viničarski ali majerski ljudje

za kmetško gospodarstvo, se od 2 do 3 osebe sprejmejo. Vprašati na naslov: Gastwirt u. Realitätb. GRAZ, Triesterstr. 54. 776

Mesarski učenec

se takoj sprejme pri g. Aug. Bauer, mesar v Ormožu. 772

2 pridna viničarja 1 majer

se sprejmejo. Vinogradniško oskrbnišvo „Annenhof“, Fram (Franheim-Kranichsfeld). 773

Trgovski učenec

poštenih starišev z dobrimi spričevali se takoj sprejme pri Franc Kaučič, trgovec, Studenice pri Poljčanah. 771

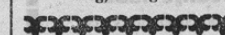
UČENEC

zmožen nemščine in slovensčine se takoj sprejme pri g. Konrad Waida, mehanik in delavnica za popravilo avtomobilov, Ptuj, Sarnitzgasse poleg „Narodnega doma.“ 769

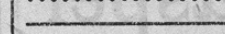
Lepa vila

v neposredni bližini Ptujja se pod ugodnimi pogoji takoj proda. Več pove Josef Wesiak, Funtigamer Bierdepot, Marburg, Mühlgasse. 601

Lončarski učenec

se takoj sprejme pri g. Joh. Maister, lončarski mojster v Ptujju. 763

Mestna posredovalnica

(Wohnung- und Dienstvermittlung)

za

108

službe, učence, stanovanja in posestva

v Ptujju

izvršuje

vse vrste posredovanja najhitreje. Vprašanja in pojasnila v mestni stražnici (rotovž).

Učenec

iz dežele, jako močan in obeh deželnih jezikov zmožen, se takoj sprejme v trgovini z železnino Vinzenz Leposcha, Ptuj. 775

2 učenca

za mesarijo in zelharijo, velika in močna se takoj sprejmeta p. Johann Luttenberger mesarija in zelharija v PTUJU. 729

Sveža jajca

kupuje po najboljši ceni J. Heller, Wien III., Kleistg. 20. 684

Dva učenca

v starosti 16—18 let, z oskrbo in letno plačo 80—100 kron se sprejmeta na 3 leta v unjarski delavnici Anton Martschitsch, Slov. Bistrica. 747

2 kobili

noseči, 8 in 9 let stari, dobra rabna konja, brez napake prodata se pri August Brudermann, posestnik in krčmar, Sv. Peter pri Mariboru. 752

Mlinarski pomočnik

z dolgimi spričevali, ki zna samostojno delati in mlin voditi ter se razume tudi na „Plausichter“ se takoj sprejme. Dopisi in zahteve plače na g. Karl Wesenschegg, Konjice. 745

Podkovski kovač

zmožen vsacega toza devnega dela, samostojni delavec, trezen in priden, se sprejme pri Richard Tolazzi, Ormož. 749

Učenec

z dobro šolsko izobrazbo nemškega in slovenskega jezika zmožen, sprejme se v trgovini z mešanim blagom Vitus Mory, Bleiburg. 758

Proti okuženju

se moramo tembolj varovati, ker nastopajo zdaj nalezljive bolezni, kakor: šarlah, koze, kolera, tifus z večjo močjo. Zato

naj se rabi

posvoda, kjer nastopajo take bolezni, desinfekcijsko sredstvo, ki mora biti v vsaki hiši na razpolago. Najprijetnejše desinfekcijsko sredstvo sedanjosti je brezvodno

LYSOFORM

ki je brez duha, ni strupeno in je po ceni ter se dobi v vsaki lekarni ali drožeriji a 60 vinarjev. Vpliv Lysoforma je zanesljiv in hiter; zato ga priporočajo zdravniki za desinfekcijo na bolnišni postelji, za umivanje ran, žulov, za antiseptične obveze in irrigacijo.

Lysoform-milo

je prijetno toaletno milo, ki vsebuje 1% Lysoforma in vpliva antiseptično; zamore se vprabitni na najbucutnejši koži. Napravi kožo mehko in gibčno. Vi bodete v bodoče vedno to izborno milo rabili, ki je le navidezno drago, v rabi pa jako ekonomično, ker je izdatno.

En kos stane 1 krono.

Pfefferminz-Lysoform

je močno antiseptična ustna voda, ki odpravi takoj in sigurno ustni dub, blede zobe in jih konzervira. Zamore se rabi tudi pri vratnem kataru, kašlju in nahodu za grgljanje po zdravniškem predpisu. Par kapljic zadostuje za čašo vode. Originalna steklenica stane 1 krono 60 vinarjev.

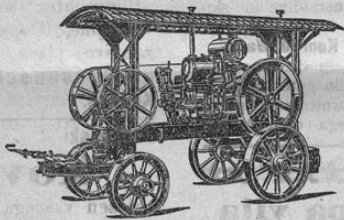
Zanimivo knjigo z naslovom „Zdravje in desinfekcija“ daje na zahtevo zastoj in franko kemik HUBMANN, Dunaj XX., Petratschgasse 4.

LANGEN & WOLF

Dunaj X, Laxenburgerstr. 53

Originalni „OTTO“-motorji

za bencin, benco, perolin, „sauggas“ in surovo olje.

Bencin-lokomobili

s streho ali brez nje.

Mašina za obdelovanje lesa.

Kompletno pohištvo za žage in mizarске delavnice.

Ledenice in hladilne uredbe.

Obisk inženirja, proračun stroškov, prošpekt 526 A. B. Z. zastoj.

Doslej prodanih motorjev je 121.000 z 1.300.000 konjskimi silami.

Karl Kasper

trgovina z mešanim blagom in zaloga smodnika

PTUJ

priporoča svojo bogato zalogo

857

špecerijskega blaga,

zakovih polen za kurjavo, nadalje smodnika ba lov in razstrelbe, cindžnore, dinamit ter predmete municije za lov kakor patrone, kapseljne, šrot itd., nadalje glavno svojo zalogo v umetnem gnoju za travnike, njive in vinograde i. s. Tomažovo moko, kajnit, kalijevo sol itd. po najnižjih cenah.

Pharm. mag. Viktor Hayd

drožerija in sanitetna trgovina

„Zlati križ“ v Ptuj

preselila se je v

Bismarckstrasse

(preje Wegschaidler).

697

(Postavno varcovana.)

Vojna ura 1914.

Z dvojnimi reliefom: Njeg. Vel. cesar Franc Jožef I. in cesar Viljem II. z združenimi močmi 1914.

Jeklo ali nikelj . . . . . K 6—
Z usnjatim napestnikom . . . . . 6—
Z radij-ploščo . . . . . 10—
Z žepno budilnico . . . . . 15—
Cena niklasta ura . . . . . 3—
Budilnica . . . . . 2—
3 let garancije. Pošiljatev po povzetju po prvi zalogi vojnih ur

Max Böhnel

Dunaj IV., Margaretenstr. 27/51.

Originalni fabrični cenik zastoj. 750

KAVA

50% cenejša!

Amerikanska štedilna kava, velearomatična, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča K 10— franko po povzetju. 1/2 klgr. veleprima najfinejši čaj K 2— oddaja A. Sapira, 490, eksport kave in čaja Galanta. 756

Užigalice!

Zahtevajte v vseh trgovinah, gostilnah, kavarnah, vpletajte v vsaki hiši iz vrstne „štajerčeve“ užigalice V velikem se jin naroči naravnost pri „Länderbank“, Dunaj I., drugače pa pri glavni zalogi BRATA SLAWITSCH. PTUJ, in vseh drugih zalogah

Ljudska kopel mestnega

kopališča v Ptuj.

Čas za kopanje: ob delavnikih od 12. ure do 3. ure popoldne (hlajana je od

12. do 1. ure zjutraj); ob nedeljah in praznikih od 11. do 12. ure popoldne.

1 kopel z vrodim zrakom, paro ali „Brausebad“ z tjuho K — 70

Viničarska družina

z večimi delavskimi močmi sprejme se čimpreje pri fūrstl. Auersperg'schen Gutsverwaltung Bellay. — Plača viničarja na leto 600 K, mleko, drva, vinski in poljski deputat, perutnina, držanje svinj; moški člani družine 2 K, ženski 1:20 K dnevne plače. Ponudbe sprejme Emich, Maribor ob Dr., Reiserstrasse 2. 757

Kupiti se išče:

100 do 500 m³ borovega in smrekovega okroglega lesa, primerne za rezanje.

Ponudbe na Richard Tolazzi,

v Ormožu. 728

Komi

zmožen nemškega in slovenskega jezika, strogo soliden, dobi dobro službo pri

Liszt & Brodnjak, Stridau p. Ljutomeru.

Meščanska parna žaga.

Na novem lentnem trgu (Lendplatz) v Ptuj zraven klančnice in plinarske hiše postavljena je parna žaga vsakomur v porabo.

Vsakomur se les hlodi itd., ter po zahtevi takoj razžaga. Vsakdo pa sme tudi sam oblati, vrtati, spahati i. t. d.

Josef Slavetič, klobučar v Ptuj

samo Herrengasse št. 5. pri starem klobučarju največja zaloga moških, deških in otroških klobukov, priznana dobro blago po najnižji ceni.

Za zimo: Kožuhaste kape v razni izpeljavi, filc-čevlji brez ali z usnjem, filc-čevlji s filc-podplatom, filc škornji in stiftete močno z usnjem obšiti, filc-čevlji, močno z usnjem obšiti, z ovčevno kožo futrani, jako gorka in prijetna noša, čevlji iz blaga, obšiti z usnjem, filc-čevlji za doma v največji izbiri, otroški čevlji iz filca, blaga ali usnja, volneni filc za napravo zimskih čevljev, vioge podplatov iz filca, korka, lufa, asbesta itd. „Fußwärmer“ (za ogrevanje nog) iz čiste volne, najboljše varstvo proti prehlajenju. 768

Hranilnica (Sparkassa)

vlad. državnega mesta Ptuj

Vstanovljena leta

1862.

priporoča se glede vsakega med hranilnične zadeve spadajočega posredovanja, istotako tudi za posredovanje vsakoršnega posla s avst. ogersko banko. Strankam se med uradnimi urami radovoljno in brezplačno vsaka zadeva pojasni in po vsem vstreže.

Čekovnemu računu št. 808051 pri c. kr. poštno-hranilničnem uradu.

Mestni de-narni zavod.

Ravnateljstvo.

Vstanovljena leta

1862.

Giro-konto pri podružnici avst. ogerske banke v Gradcu.

Uradne ure za poslovanje s strankami ob delavnikih od 8—12 ure.